

SÖKANDE

Skandinavisk Kommunalteknik Aktiebolag, 556204-4874
Box 1444
183 14 Täby

MOTPART

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB, 556765-3786
Box 2022
250 02 Helsingborg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF)

KONKURRENSVERKET	
2017-02-20	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Skandinavisk Kommunalteknik Aktiebolags yrkande om ingripande enligt LUF.

Dok.Id 358237

Postadress
Box 4522
203 20 Malmö

Besöksadress
Kalendegatan 6

Telefon
040-35 35 00
E-post: forvaltningsrattenimalmo@dom.se
www.forvaltningsrattenimalmo.domstol.se

Telefax
040-97 24 90

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00-16:00

BAKGRUND

Nordvästra Skånes Vatten och Avlopp AB, nedan NSVA, genomför en upphandling av LTA-pumpstationer. Upphandlingen genomförs med förenklat förfarande enligt LUF. Efter utvärdering av inkomna anbud har NSVA beslutat att anta ett anbud från Dahl Sverige AB. Anbudet från Skandinavisk Kommunalteknik Aktiebolag har diskvalificerats från utvärderingen då det enligt NSVA inte uppfyller referenskravet i upphandlingsföreskrifterna och inte heller alla krav i kravspecifikationen, nämligen:

punkt 1 avseende flöde,

punkt 2.3 rörande standarder,

punkt 2.3.1. om pumpschakt och lyftanordning (styckena 1, 2 och 5),

punkt 2.3.2 om nivåstyrning av pump, pumptyp, skyddsklassning av elinstallationer och fas-tal på pumpmotor (styckena 2, 3, 6 och 7).

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Skandinavisk Kommunalteknik Aktiebolag, nedan SKT, ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att den ska göras om. SKT anför som grund för sin ansökan följande. De krav som NSVA anser att SKT inte uppfyller är oproportionerliga. Eftersom NSVA har fråntagit SKT möjligheten att kvalificera sig i upphandlingen har SKT lidit skada. SKT har därför ett berättigat intresse av att få invändningarna mot utslutningen prövade. Om SKT vinner bifall till talan kommer NSVA att tvingas göra om upphandlingen, med relevanta skall-krav, och i samband med detta har SKT en chans att tilldelas kontraktet. Eftersom bristen är hänförlig till det konkurrensuppsökande skedet av upphandlingen ska upphandlingen göras om.

SKT:s pumpstationer uppfyller de krav som ställs på utformning och tillgänglighet enligt europastandard SSEN-1671. Genom att bl.a. ställa krav på att pumparna ska klara av att pumpa minst 1,5 liter/sekund, vilket går utöver relevant europastandard, kan inte SKT:s pumpar/system offereras. Det åligger NSVA att visa att det finns ett behov som säkerställs via kravet och att

behovet inte kan komma att uppfyllas på ett mindre ingripande sätt, t.ex. genom att systemet uppfyller gällande europastandard. SKT har i sitt anbud tagit fasta på funktionskrav som ställs, en villapumpstation med skärande funktion för avloppsvatten direkt från hushåll, och lämnat likvärdigt anbud enligt bestämmelserna i LUF.

NSVA anger i **punkt 1** ett oproportionerligt minimiflöde om 1,5 liter/sekund för att kunna standardisera sina installationer. Alla pumpstationer från SKT använder samma pumptyp, oavsett var och i vilket LTA-område stationen är installerad, och ingen når kravet om 1,5 liter/sekund. SKT har ett produktutbud som klarar att lösa spillvattenförsörjning till så många olika installationer som möjligt. En av dessa produkter är stationen LPS2000Q som beskrivs som en pumpstation med fyra LPS-pumpar för storförbrukare som kräver extra stora flöden vid höga tryck. Av detta framgår att kravet på minimiflödet 1,5 liter/sekund från villaanslutning är oproportionerligt.

SKT ifrågasätter kravet i **punkt 2.3.1 stycke 1** avseende guider och att inte någon ventil ska manövreras då det inte i någon av villapumpstationerna är meningen att utloppsventilen ska manövreras nerifrån tanken. I två pågående projekt hos NSVA som SKT levererat stationer till under år 2016 finns guider att styra pumpen i rätt läge och manöverhandtag att öppna ventil från markytan. Dessa båda projekt omfattar mer än 120 villapumpstationer och NSVA måste vara väl medveten om att lösningen finns. När det gäller kravet på kätting i **punkt 2.3.1 stycke 2** har SKT under många år utrustat sina pumpar med lyftrep istället för kätting. Det finns ingen anledning att öka pumpens egenvikt med kätting och SKT kan heller inte se vad NSVA menar ska nöta på pumprepet. Stationen från SKT är inte utformad för nedstigning och eventuellt arbete med spolbil att bottensuga stationen är avsett att göras från markytan (**punkt 2.3.1 stycke 5**).

Att pumpen från SKT är utrustad med en annan typ av styrning än vippor som anges i **punkt 2.3.2 stycke 2** grundar sig på 40 års erfarenhet där fokus har varit driftsäkerhet och underhållsfrihet. En nivåvipa kräver kontinuerligt underhåll, därför anser SKT inte denna produkt som optimal för fastighetsinstallation. När det gäller kravet i **punkt 2.3.2 stycke 3** på skärande funktion ska en pumpstation enligt europastandard EN 12050-1 ha det bara i undantagsfall. SKT ifrågasätter om detta är en lämplig standard att åberopa i en upphandling där alla pumpstationer behöver vara skärande för att kunna ta hand om spillvattnet från fastigheten. Alla pumpar från SKT ansluts via stickkontakt och är CE-märkta och godkända för ändamålet varför behov av IP67 som standard aldrig har funnits (**punkt 2.3.2 stycke 6**). SKT ifrågasätter också varför NSVA nöjer sig med IP67 och inte ställer krav på IP68. Att ställa krav på 3-fasmotor (**punkt 2.3.2 stycke 7**) är orimligt då en av de vanligaste villapumpstationerna i Sverige och även hos NSVA inte har större effektbehov än 1000 W. En 3-fasinstallation är dyrare och innebär därför högre driftskostnader.

Gällande referenskrav (**ABU.513**) har SKT lämnat begärda referenser baserat på funktionen i en villapumpstation, LTA, och inte på den oproportionerliga kravspecifikation som NSVA satt samman.

NSVA bestrider SKT:s ansökan och anför följande. SKT lider inte skada och saknar därmed skäl för sin ansökan. SKT har det klart dyraste anbudet av de totalt fyra inlämnade anbuden. Även om SKT inte diskvalificerats pga. bristande tekniska krav, hade SKT ändå aldrig vunnit upphandlingen. De tekniska kraven är väl underbyggda, inte oproportionerliga eller diskriminerande och helt rimliga. De har i vissa fall dessutom starkt stöd av Maskindirektivet inom EU och Arbetsmiljöverkets lagstiftning. Vid utformningen av rubricerad upphandling har driftkostnader och arbetsmiljö varit avgörande för vilka tekniska krav som ställts. SKT:s anbud uppfyller inte ett flertal av dessa krav.

SKT menar att det räcker med att uppfylla standarden SSEN-1671. Denna standard har sin utgångspunkt i övergripande storleksdimensionering och metod för installation. Standarden innehåller inte arbetsmiljökrav i paritet med dagens lagstiftning och tar heller inte hänsyn till driftekonomiska parametrar. Det räcker alltså inte att bara uppfylla denna standard. NSVA har enligt LUF rätt att ange vilken standard som ska vara tillämpliga på upphandlingen i tillägg till de definierade tekniska kraven.

- NSVA har i **punkt 1** angivit 1,5 liter/sekund som minimiflöde vid olika tryckhöjder. Det flödet har valts för att säkerställa att upphandlade stationer ska kunna installeras av NSVA:s samtliga möjliga kunder. NSVA:s erfarenhet är att 1,5 liter/sekund krävs för att alla kunder ska kunna fungera inom ett LTA-område. Genom standardisering minskas mängden pumpvarianter inom NSVA, vilket leder till en bättre driftsekonomi, dels för att en större volym av en typ av pumpstation kan köpas in till bättre pris och dels för att reservdelshanteringen minimeras. På marknaden finns mängder av pumpar som kan hantera detta flöde. Den av SKT angivna produkten gör det inte och uppfyller därmed inte kravet. SKT har en produkt inom sitt sortiment, LPS2000Q, som uppfyller detta flödeskrav, men har valt att inte ha med denna produkt i sitt anbud. SKT har inte kunnat visa att deras i anbudet angivna produkt uppfyller lagar och standarder enligt kravet i **punkt 2.3**.

NSVA har i kravet i **punkt 2.3.1 stycke 1** rörande utformning av pumpschakt haft en säker arbetsmiljö som utgångspunkt. Nedstigning i brunn är att betrakta som ett särskilt riskfyllt arbete enligt Arbetsmiljöverket och NSVA:s krav är i enlighet med Arbetsmiljöverkets syn. SKT:s anbud uppfyller inte detta tekniska krav. Dels saknas guider och dels finns en ventil som måste manövreras nerifrån stationens botten. När det gäller kravet i **punkt 2.3.1 stycke 2** rörande lyftanordning har SKT:s angivna produkt rep och inte kätting som lyftanordning. Även NSVA tekniska krav på syrafast kätting har sin grund i hänsyn till arbetsmiljön. Syrafast kätting har klart

bäst nötningsegenskaper över tid och minimerar risken för att tappa pumpen vid lyft. Stålkvaliteten AIS316 är internationell standard för syrafast stål.

Punkt 2.3.1 stycke 5 rör möjligheten att rengöra pumpstationen med sugbil utan att gå ner i stationen, ett krav som ställs ut arbetsmiljösynpunkt. SKT:s produkt är inte förenlig med det kravet.

Kravet i **punkt 2.3.2 stycke 2** att styrning ska ske med nivåvipa har sin grund i driftsäkerhet och driftekonomi. NSVA:s uppfattning är att nivåvipa ger klart bäst driftsäkerhet med minsta möjliga problem. Över tid ger det även bättre driftekonomi än andra varianter. NSVA har vidare i **punkt 2.3.2 stycke 3** ställt krav på att pump av centrifugalpumpstyp ska användas. Kravet har sin grund i driftsäkerhet och ekonomi. NSVA har inte någonstans angivit någon modell eller märke för denna. NSVA har vidare i **punkt 2.3.2 stycke 6** ställt kravet att skyddsklass IP67 ska gälla för elinstallationer i pumpstationen. IP67 är en internationell standard för inkapsling av elinstallationer mot vatten och damm. Den är fullt ut tillämpad inom både EU och Sverige. Pumpen ska kunna anslutas med elhandske för att det inte ska finnas krav på att personalen har elektrikerutbildning. SKT har inte uppfyllt detta krav. NSVA har vidare ställt krav i **punkt 2.3.2 stycke 7** på att pumpen ska ha 3-fasmotor. LTA stationer installeras oftast i sammanhängande områden. 3-fas motorer kommer att belasta alla tillgängliga faser i detta område jämnt, medan exempelvis 1-fasmotorer riskerar att snedbelasta elnätet. SKT:s anbud innehåller endast 1-fasmotor och uppfyller därmed inte detta krav.

När det gäller referenskravet i **AUB.513** har SKT inte angivit någon referens överhuvudtaget som överensstämmer med de tekniska kraven i kravspecifikationen.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Gällande bestämmelser m.m.

I målet är lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster tillämplig, se p. 4 i övergångsbestämmelserna till lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna.

Enligt 1 kap. 24 § LUF ska upphandlande enheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Enligt 16 kap. 4 och 6 §§ LUF kan förvaltningsrätten pröva om en upphandlande enhet har brutit mot någon bestämmelse i lagen och, på talan av en leverantör som lidit eller kan komma att lida skada, besluta att en upphandling ska göras om eller får avslutas först sedan rättelse gjorts. Därvid gäller att förvaltningsrätten endast prövar de särskilt angivna frågor som sökanden tar upp.

Aktuella krav i upphandlingsföreskrifterna och kravspecifikationen

Frågan i målet gäller om de krav som NSVA ställt i upphandlingen och som SKT vid utvärderingen inte bedömts uppfylla är oproportionerliga.

Av upphandlingsföreskrifterna i upphandlingen framgår under punkten AUB.513 att anbudsgivaren ska redovisa minst tre leveranser av kompletta LTA-system där varje leverans haft storleken av minst 70 enheter i taget. Samtliga leveranser ska ha skett de senaste 3 åren. Tidpunkt för leveransen och kontaktuppgifter till kund ska anges. Vidare framgår av kravspecifikationen under punkten 1 att samtliga typer av LTA-stationer ska ha ett pumpflöde på minst 1,5 liter per sekund. I punkten 2.3 anges att leverantören ska garantera att pumpstationen följer angivna standarder bl.a. EN 12050-1.

Under punkten 2.3.1 anges därefter bl.a. följande specificerade krav. Pumpen ska kunna monteras uppifrån markytan med hela pumpschaktet fyllt med avloppsvatten. Det ska finnas guider som enkelt leder pumpen till pumpfoten. Pumpen ska kunna sättas på sin plats utan att någon låsanordning behöver manövreras från markytan eller att personalen behöver gå ned i schaktet för att stänga denna. Det ska finnas en fast monterad lyftkätting i pumpen i syrafast stål AIS316. Backventil ska finnas som hindrar återflöde från tryckledning. Avstängningsventil ska finnas och vara monterad så att backventilen går att byta när denna är stängd. Pumpstationen ska kunna tömmas och bottensugas i sin helhet ända ned i sumpbotten med hjälp av en sugbil, utan att personal behöver gå ned i stationen. Under punkten 2.3.2 ställs bl.a. följande krav. Pumpstationen ska ha en automatiserad drift. Nivåstyrningen för start och stopp ska ske med nivåvippan. Nivåvippan ska vara mekaniskt åtskild från pumpen. Nivåvippan ska ha minst IP-klass 68. Pumpen ska vara av centrifugaltyp med skärande funktion för avloppsvatten direkt från hushåll. Elanslutning av pumpen ska ske med elhandske i IP-klass 67. Samtliga övriga elinstallationer i pumpschaktet ska vara i IP-klass 67. Pumpen ska minst ha IP-klass 68. Pumpens motor ska vara 3-fas 400V. Pumpstationens volym ska vara enligt SS EN-1671.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten kan först konstatera att en upphandlande myndighet generellt har stor frihet att bestämma vilka krav eller urvalskriterier den vill ställa i en upphandling så länge de är förenliga med bestämmelserna i LUF och de allmänna rättsprinciperna. Proportionalitetsprincipen innebär att den upphandlande myndigheten inte får ställa större krav på leverantören eller upphandlingsföremålet än vad som behövs och vad som är ändamålsenligt för upphandlingen. Kraven ska ha ett naturligt samband och stå i proportion till det behov som ska täckas. Åtgärden i fråga får alltså inte gå längre än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med upphandlingen.

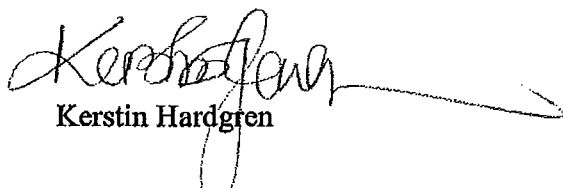

Enligt förvaltningsrätten är det mot bakgrund av de motiv till de aktuella kraven som NSVA redogjort för inte visat att kraven inte skulle vara lämpliga, effektiva och nödvändiga för att uppnå de eftersträvade syftena. De eventuella negativa effekter som kraven kan medföra kan inte heller anses vara oproportionerliga i förhållande till dessa syften. De aktuella kraven kan därför inte anses strida mot proportionalitetsprincipen. Skäl för ingripande på denna av SKT anförda grunden föreligger således inte.

SKT har även anført att bolaget i sitt anbud tagit fasta på funktionskraven och lämnat likvärdiga lösningar i enlighet med bestämmelserna i LUF men att NSVA vid utvärderingen valt att bortse från detta. Förvaltningsrätten kan härvid konstatera att det i punkten AUB.522 i upphandlingsföreskrifterna anges att anbud med lägst utvärderad anbudssumma vinner upphandlingen och att det av utredningen i målet framgår att SKT:s anbud har högst anbudssumma av de totalt fyra inlämnade anbuden. SKT kan således inte komma i fråga för kontrakt i upphandlingen även om anbudet skulle anses uppfylla samtliga krav i kravspecifikationen och upphandlingsföreskrifterna. Vid sådant förhållande har SKT inte visat att bolaget har lidit eller kan komma att lida skada av NSVA:s förfarande att förkasta anbudet från utvärderingen. Skäl för ingripande på denna grund föreligger därför inte.

Sammantaget finner förvaltningsrätten således att SKT inte förmått visa att NSVA har brutit mot någon bestämmelse i LUF på ett sådant sätt att SKT därigenom lidit eller kan komma att lida skada. Bolagets ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1B LOU)

Kerstin Hardgren

Sune Wennerberg har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.